

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3221/2018. (VII. 2.) AB HATÁROZATA

alkotmányjogi panasz elutasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Mfv.II.10.035/2017/10. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt elutasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. Három magánszemély indítványozó (a továbbiakban: indítványozók) 2018. március 19-én jogi képviselőjük útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasszal fordultak az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítvány arra irányult, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a Kúria Mfv.II.10.035/2017/10. számú ítélete alaptörvény-ellenességét és semmisítse azt meg.
- [3] Az indítványozók kérelmüket az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes eljáráshoz való jogára, illetve a XXVIII. cikk (2) bekezdésében foglalt ártatlanság vélelmére alapították.
- [4] 2. Az Alkotmánybírósághoz benyújtott alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy tényállása szerint az indítványozók (az alapper felperesei) hivatásos szolgálati jogviszonyban álltak a Heves Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatósággal (az alapper alperese, a továbbiakban: katasztrófavédelmi szerv). Szolgálati jogviszonyuk fennállta alatt két indítványozó angol nyelvből, a harmadik indítványozó német nyelvből letette a középfokú nyelvvizsgát, aminek következtében két indítványozó 15% mértékű illetménykiegészítésben, illetve mindhárman nyelvtudási pótlékban részesültek.
- [5] Az indítványozókat az ügyészség 2014 januárjában gyanúsítottként hallgatta ki gazdálkodó szervezet önálló intézkedésre jogosult dolgozójának kötelessége megszegésére irányuló vesztegetés bűntette és más bűncselekmény miatt. Az ügyészség 2014. augusztus 29-én meghozott határozatában a vádemelést kétévi időtartamra elhalasztotta. Ennek indokolása azt tartalmazta, hogy az indítványozók úgy szereztek tényleges nyelvtudás nélkül középfokú nyelvvizsga bizonyítványt, hogy emiatt pénzt fizettek egy közvetítőnek, aki a pénz egy részét átadta az érintett nyelvvizsga tanároknak, és ennek fejében egyrészt megkapták az írásbeli feladatok megoldását, másrészt a szóbeli nyelvvizsgán a tanárok nyelvtudás nélkül olyan eredményt állapítottak meg, amely szerint megfeleltek a nyelvvizsgán. Az ügyészségi határozat szerint az indítványozók ezen cselekményükkel megvalósították a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény 254. § (1) bekezdésébe ütköző vesztegetés bűntettét, velük szemben azonban a vádemelés elhalasztása indokolt az időmúlásra tekintettel. A határozat tartalmazta azt a felhívást, mely szerint, ha a határozat ellen a gyanúsítottak (az indítványozók) panasszal élnek, úgy – a nyomozás megszüntetése feltételeinek hiányában – vádemelésnek van helye. Az indítványozók a határozattal szemben nem éltek panasszal.

- [6] A katasztrófavédelmi szerv igazgatója 2015 márciusában kezdeményezte az indítványozók életvitelének soron kívüli ellenőrzését. Az ellenőrzést a Nemzeti Védelmi Szolgálat (a továbbiakban: NVSZ) végezte el, az ellenőrzés eredményeképpen meghozott határozat azt tartalmazta, hogy az indítványozók kifogásolható életvitelére a Hszt. 37/B. § (3) bekezdés c) pontja alapján megállapítható. Az indítványozók személyes meghallgatás kéréseiben megismerhették az NVSZ ellenőrzés megállapításait. Azt is tudomásukra hozták, hogy életvitelük kifogástalanságának vizsgálata azért vált indokolttá, mert az ügyészségnek a vádemelés elhalasztásáról hozott határozatában tényként szerepel, hogy az indítványozók a vizsgakövetelmények tényleges teljesítése nélkül szereztek nyelvvizsga bizonyítványt, amely cselekményükkel elkövették a vesztegetés bűntettét, és amit az indítványozók nem vitattak azáltal, hogy az ügyészségi határozat ellen nem éltek jogorvoslással.
- [7] Az Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság főigazgatója ezt követően 2015. június 12-én kelt parancsával – a Hszt. 53. § c) pontja, 56. § (2) bekezdés b) pont *ba)* alpontja és az 57. § (4) bekezdés b) pontja alapján – az indítványozók szolgálati viszonyát 2015. június 15. napjával megszüntette. A parancs az NVSZ ellenőrzés megállapításait, a személyes meghallgatáson elhangzottakat és a katasztrófavédelmi szerv szolgálati érdekét is figyelembe véve döntött arról, hogy az indítványozók életvitelére a Hszt. 37/B. § (3) bekezdés c) pontja alapján kifogásolható.
- [8] A parancsral szemben az indítványozók szolgálati panaszt terjesztettek elő, amit a Belügyminisztérium határozatával elutasított.
- [9] 3. Az indítványozók a szolgálati panaszuk elutasítását követően munkaügyi bírósághoz fordultak. Az Egri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 6.M.293/2015/23. számú ítéletével a felmentéseket jogellenesnek ítélte, ezért azokat hatályon kívül helyezte és kötelezte a katasztrófavédelmi szervet az indítványozók eredeti beosztásukba való visszahelyezésére és elmaradt illetményük megfizetésére.
- [10] A katasztrófavédelmi szerv fellebbezése folytán eljáró Egri Törvényszék 2.Pf.20.185/2016/10. számú közbenső- és részítéletével az elsőfokú ítéletet az indítványozók felmentését hatályon kívül helyező részében és az eredeti beosztásukba való visszahelyezésük tárgyában helybenhagyta, az elmaradt illetmények tárgyában azonban az elsőfokú ítéletet hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot ebben a tárgyban a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította.
- [11] A katasztrófavédelmi szerv felülvizsgálati kérelmét elbíráló Kúria ítéletével a törvényszék közbenső- és részítéletét hatályon kívül helyezte, az elsőfokú ítéletet pedig megváltoztatta, és az indítványozók keresetét elutasította.
- [12] A Kúria az ítéletében rögzítette, hogy a törvényszék jogszabálysértően értékelte az alperes terhére, miszerint a felmentések nem adták világos indokát annak, hogy milyen szolgálati érdeket sért az, hogy a vádemelés elhalasztásáról szóló ügyési határozat ellen az indítványozók nem éltek jogorvoslással. Helytállóan minősítette a katasztrófavédelmi szerv azon érvelését, miszerint a felmentő parancsokban nem az indítványozók bűnösségét állapította meg, hanem a lefolytatott büntetőeljárás tényének munkajogi következményét vonta le.
- [13] A Kúria nem vitatott tényként mutatott rá arra, hogy az indítványozók az ügyészség határozatában foglalt megállapításokat tudomásul vették, saját – bármilyen megfontolásból meghozott – döntésük következményeként az ügyben büncselekmény hiányában nyomozást megszüntető vagy felmentő határozat nem született és a jövőben sem születhet. Akivel szemben pedig ilyen vitatott tényeket állapít meg egy ügyészségi határozat, okszerűen megállapítható, hogy nem felel meg a kifogástalan életvitel követelményének. A munkajogi következmények alól ezért nem mentesülhetnek az indítványozók arra hivatkozva, hogy bűnösségüket bíróság jogerősen nem állapította meg. A Kúria az Alkotmánybíróságnak az ártatlanság vélelmét értelmező határozataira is hivatkozott indokolásában.
- [14] 4. Az indítványozók ezt követően fordultak az Alkotmánybírósághoz. Alkotmányjogi panaszukban előadták, hogy sérült az Alaptörvény XXVIII. cikk (2) bekezdésében biztosított ártatlanság vélelme, ugyanis a Kúria, illetve az első- és másodfokon eljáró bíróságok anélkül értékelték az indítványozók terhére büncselekmény elkövetését – a nyelvvizsga bizonyítvány ügyészségi határozatban rögzített módon történő megszerzését –, hogy büntető bíróság az indítványozók büntetőjogi felelősségét megállapította volna. Ezáltal a büntetőjogi vétkesség vélelme a munkajogi vétkesség megállapítását eredményezte, a Kúria lényegében az ügyészségi határozatban foglalt vesztegetés tárgyi súlyát, azaz egyértelműen büncselekmény elkövetését értékelte az indítványozók terhére. Azt is előadták, hogy annak ellenére, hogy az ügyészség a vádemelés elhalasztásáról szóló határozatában

tényként rögzítette, hogy az indítványozók vesztegetés útján szereztek meg a nyelvvizsga bizonyítványt, ez nem jelentheti azt, hogy a bűncselekmény elkövetését megállapító érdemi határozat született.

- [15] Az indítványozók további állítása szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes eljáráshoz való joguk is sérült. Alapjogukat sértőnek tartják a bíróságok eljárását, amiért annak ellenére, hogy büntető bíróság jogerős ítéletben nem határozott bűnösségükről, az eljáró bíróságok minden erre irányuló bizonyíték és vizsgálat nélkül valónak fogadták el az ügyészségi határozat megállapítását, ami alapján azt a következtetést vonták le, hogy az indítványozók bűncselekményt elkövető személyekkel tartanak fenn kapcsolatot és nyelvvizsga bizonyítványukat jogellenesen szereztek meg. A tisztességes eljáráshoz való jogba álláspontjuk szerint beletartozik, hogy a bíróságok elsődlegesen a törvényben lefektetettek alapján ítéelkezzenek, és a jogértelmezés során a józan ész kívánalmára – az Alaptörvény 28. cikkében előírt módon – tekintettel legyenek, és az ítéleteket bizonyítékokkal alátámasztott, valós tényállásra alapítsák.

II.

- [16] Az Alaptörvénynek az indítvánnyal érintett rendelkezései:

„XXVIII. cikk (1) Mindenkinnek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.

(2) Senki nem tekinthető bűnösnek mindaddig, amíg büntetőjogi felelősségét a bíróság jogerős határozata nem állapította meg.”

- [17] A Hszt. ügyben érintett rendelkezései:

„37/B. § (1) A hivatásos állományba jelentkező életvitelét a hivatásos állományba vétel előtt, a rendvédelmi oktatási intézmény ösztöndíjas hallgatójának, valamint tanulójának életvitelét a hallgatói, tanuló jogviszony létesítése előtt, továbbá a hivatásos állomány tagja és az ösztöndíjas hallgató, valamint a tanuló életvitelét a miniszter által meghatározott gyakorisággal, de legfeljebb évente egy alkalommal a jogviszony fennállása alatt ellenőrizni kell. A szolgálati viszony fennállása alatt a kifogástalan életvitel soron kívüli ellenőrzésére akkor kell intézkedni, ha a kifogástalan életvitel ellenőrzésének kezdeményezésére jogosult tudomására jutott adatokból a kifogásolható életvitelre alapos okkal lehet következtetni.

[...]

(3) Az életvitel nem kifogástalan, ha

a) a jelentkező esetében fennállnak a 37/A. § (1) bekezdésében meghatározottak,

b) a hivatásos állomány tagjával szemben bűncselekmény elkövetése miatt a bíróság jogerősen szabadságvesztés vagy közérdekű munka büntetést szabott ki, továbbá, ha büntetőeljárás során jogerős határozattal kényszergyógykezelését rendelte el, vagy

c) a jelentkező vagy a hivatásos állomány tagja nem felel meg – különös tekintettel a szolgálaton kívüli magatartására, családi és lakókörnyezeti kapcsolataira, anyagi, jövedelmi viszonyaira, valamint a bűncselekményt elkövető vagy azzal gyanúsítható személyekkel fenntartott kapcsolatára – a szolgálat törvényes, befolyástól mentes ellátása követelményének.”

- [18] A Be. ügyben érintett rendelkezései:

„216. § (1) Az ügyész, ha a 193. § (1) bekezdése szerinti eljárási cselekményt maga végezte, ennek megtörténte után, ha pedig azt a nyomozó hatóság végezte, az iratok hozzá érkezését követő harminc napon belül az ügy iratait megvizsgálja, és ennek eredményéhez képest

a) további nyomozási cselekményt végezhet, vagy az elvégzéséről rendelkezhet,

b) a nyomozást felfüggesztheti,

c) a nyomozást megszüntetheti,

d) az ügyet közvetítői eljárásra utalhatja, illetve a vádemelés elhalasztásáról határozhat,

e) vádat emel, vagy határoz a vádemelés részbeni mellőzéséről.”

„222. § (1) Az ügyész a vádemelés helyett háromévi szabadságvesztésnél nem súlyosabb büntetéssel büntetendő bűncselekmény miatt – a bűncselekmény súlyára, és a rendkívüli enyhítő körülményekre tekintettel – a vádemelést egy évtől két évig terjedő időre határozattal elhalaszthatja, ha ennek a gyanúsított jövőbeni magatartásában mutatkozó kedvező hatása feltételezhető.”

III.

- [19] 1. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint az Alkotmánybíróságnak elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról kellett döntenie.
- [20] 1.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozók alkotmányjogi panaszukat határidőn belül terjesztették elő.
- [21] Az alkotmányjogi panasz a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdésében előírt feltételeinek az alábbiak szerint felel meg. Az indítvány az Alkotmánybíróság hatáskörére és az indítványozók jogosultságára vonatkozó hivatkozást tartalmaz, megjelöli az Alaptörvényben biztosított jogok sérelmének lényegét, az Alaptörvény megsértett rendelkezéseit és megfelelő indokolást is tartalmaz. Ezenkívül megjelöli a sérelmezett bírói döntést és kifejezetten kéri annak a megsemmisítését.
- [22] 1.2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján a továbbiakban azt vizsgálta meg, hogy az Abtv. 27. §-ában, valamint az Abtv. 29–31. §-aiban foglalt tartalmi feltételeknek az alkotmányjogi panasz megfelel-e.
- [23] Az egyedi ügyben való érintettség megállapítható, mivel az indítványozók a panasszal támadott ügyben felperesként jártak el. Megállapítható továbbá, hogy az indítványozóknak a támadott döntéssel szemben további jogorvoslati lehetőségük nem áll fenn.
- [24] 1.3. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság további tartalmi feltételeiként nevesíti, hogy a panaszban a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést kell tartalmaznia.
- [25] 1.4. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozók által az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmével összefüggésben előadott aggályok a bizonyítékok mérlegelésével és szakjogi ténymegállapításaival összefüggésben merültek fel, tehát tartalmilag a bírói döntés irányának, a tényállás megállapításának, a bizonyítékok bírói értékelésének felülbírálatára irányulnak, amelyre az Alkotmánybíróság nem rendelkezik hatáskörrel. Az ügyészégi határozatot, az indítványozó ügyészégi meghallgatásáról készült jegyzőkönyvet, az NVSZ határozatát az eljáró bíróságok figyelembe vették, a tényállást részben az alapján állapították meg. Az indítványozók a megállapított tényállást megismerhették, azt nem vitatták. Az Alkotmánybíróság e körben azt állapította meg, hogy az indítványozók kifejezetten alkotmányjogi érvelésnek tekinthető indokolást nem adtak elő és a bírói döntések érdemével kapcsolatosan sem jelöltek meg olyan pontosan körülírt alaptörvény-ellenességet, amelyet alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként lehetne figyelembe venni, vagy amely felvetné a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét.
- [26] Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság ezt az indítványi elemet nem vizsgálta meg érdemben.
- [27] 1.5. Az indítványozók szerint sérült az Alaptörvény XXVIII. cikk (2) bekezdésében biztosított ártatlanság vélelme, ugyanis a Kúria anélkül értékelte az indítványozók terhére bűncselekmény elkövetését – a nyelvvizsga bizonyítvány ügyészégi határozatban rögzített módon történő megszerzését –, hogy büntető bíróság az indítványozók büntetőjogi felelősségét megállapította volna.
- [28] Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az alkotmányjogi panaszban az ártatlanság vélelmével összefüggésben állított alapjogi sérelmek a bírói döntést érdemben befolyásolhatták, ami felveti a bírói döntés alaptörvény-ellenességének kételyét.
- [29] A fentiek alapján az Alkotmánybíróság a panasz ezen részét – a befogadási eljárás lefolytatásának mellőzésével – az Ügyrend 31. § (6) bekezdése alapján érdemben bírálta el.

IV.

- [30] Az indítvány nem megalapozott.
- [31] 1. Az indítványozók szolgálati jogvitája a katasztrófavédelmi szervnél, a Hszt. alapján betöltött szolgálati jogviszonyuknak megszűntetéséből eredt. A Hszt. alapján a hivatásos állomány tagjai a törvények és más jogszabályok előírásainak megfelelően, a katasztrófavédelmi szervek feladataihoz igazodó szakmai ismeretek birtokában különleges közszolgálatot teljesítenek. A Hszt. 3. §-a értelmében a szolgálati viszony az állam és a hivatásos állomány tagja között létrejött különleges közszolgálati jogviszony, amelyben mindkét felet a sajátos szolgálati körülményeknek megfelelő kötelezettségek terhelik és jogosultságok illetik meg. A hivatásos állomány tagja a szolgálati viszonyból fakadó kötelezést önkéntes vállalás alapján, élethivatásként, szigorú függelmi rendben, életének és testi épségének kockáztatásával, egyes alapjogai korlátozásának elfogadásával teljesíti.
- [32] A szolgálati jogviszony létesítésének és betöltésének is feltétele a kifogástalan életvitel. Ha a hivatásos állomány tagja nem felel meg a kifogástalan életvitel követelményének, akkor a hivatásos szolgálatra alkalmatlanná válik, és a szolgálati viszonyát felmentéssel meg kell szüntetni [Hszt. 56. § (2) bekezdés *b*) pont *ba*) alpont].
- [33] A Hszt. 37/B. § (3) bekezdése szabályozza azokat az eseteket, amelyek fennállta esetén az életvitel nem kifogástalan. A Hszt. 37/B. § (3) bekezdés *a*) és *b*) pontjai értelmében egyes, a büntető bíróság által kiszabott büntetések és alkalmazott intézkedések esetén minősül az életvitel nem kifogástalannak. A Hszt. 37/B. § (3) bekezdés *c*) pontja szerint pedig az életvitel nem kifogástalan, ha a hivatásos állomány tagja nem felel meg – különös tekintettel a szolgálaton kívüli magatartására, családi és lakóközvetlen kapcsolataira, anyagi, jövedelmi viszonyaira, valamint a bűncselekményt elkövető vagy azzal gyanúsítható személyekkel fenntartott kapcsolataira – a szolgálat törvényes, befolyástól mentes ellátása követelményének. A fenti törvényi feltételek ellenőrzését a rendőrségről szóló törvényben meghatározott belső bűnmegelőzési és bűnfelderítési feladatokat ellátó szerv, jelenleg az NVSZ végzi.
- [34] Jelen ügy indítványozóinak életviteléről a Kúria azért állapította meg, hogy az nem kifogástalan, mert egy vesztegetés büntette és más bűncselekmény elkövetésével gyanúsított személlyel tartottak fenn kapcsolatot, akinek a középfokú nyelvvizsga bizonyítvány megszerzése érdekében pénzt fizettek.
- [35] Az indítványozókat is gyanúsítottként hallgatta ki az ügyészség, velük szemben azonban a vádemelést az időmúlásra tekintettel elhalasztotta, megállapítva az erről szóló határozatban, hogy az indítványozók a vesztegetés büntetettét elkövették.
- [36] Az indítványozók szerint azért sérült a XXVIII. cikk (2) bekezdésében biztosított ártatlanság védelme, mert a Kúria anélkül értékelte az indítványozók terhére bűncselekmény elkövetését – a nyelvvizsga bizonyítvány ügyészségi határozatban rögzített módon történő megszerzését –, hogy büntető bíróság az indítványozók büntetőjogi felelősségét megállapította volna.
- [37] 2. Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény hatálybalépését követően több ügyben, elsőként a 3243/2014. (X. 3.) AB határozatban (a továbbiakban: Abh.) már vizsgálta az Abtv. 27. § szerinti eljárásában, hogy egy bírói jogértelmezés sérti-e az ártatlanság védelmét.
- [38] Az Abh.-ban az Alkotmánybíróság a korábbi gyakorlatát is felhasználva, összefoglalóan állapította meg a következőket: „[a]z ártatlanság védelme, mint a büntető igazságszolgáltatás egyik garanciája és a jogállamiság egyik elve 1989-ben emelkedett alkotmányi szintre. Az ártatlanság védelme az Alkotmánybíróság értelmezésében elsősorban azt szolgálja, hogy a büntető felelősség elbírálása során a döntésre jogosított elfogulatlan, pártatlan hozzáállást tanúsítson, továbbá a döntésre megalapozott bizonyítással, a prejudikáció tilalmának sérelme nélkül kerüljön sor. Ez egyben azt is garantálja, hogy az eljárás alá vont személy a felelősség megállapításával járó hátrányos jogkövetkezményeket ne szenvedje el a felelősségének megállapítása nélkül” (Indokolás [20]).
- [39] Az Abh. is utalt rá, hogy az Alkotmánybíróság több határozatában kiterjesztően értelmezte az ártatlanság védelmét abból a megfontolásból, hogy az a jogállam által védett élet- és jogviszonyok körében egyre több területen érvényesül. Az Alkotmánybíróság gyakorlata ugyanakkor következetes abban a kérdésben, hogy az ártatlanság védelméből eredő jogvédelem korlátlanul nem terjeszthető ki. Az Abh. az Alkotmánybíróság korábbi gyakorlatát felidézve hangsúlyozta, hogy „[a]z ártatlanság védelme a felelősség kérdésében hozandó döntés folyamatán túl elsősorban azt a jogsérelmet hivatott megakadályozni, amelyet – törvénynek megfelelően lefolytatott eljárás során – megállapított felelősség hiányában alkalmazott és utóbb reparáció nélkül maradt

joghátrányok okozhatnak”; az ártatlanság védelmének alkotmányos elvével való szoros összefüggés ugyanakkor esetenként vizsgálendő {Indokolás [22]}.

- [40] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (2) bekezdését legutóbb a 3313/2017. (XI. 30.) AB határozat értelmezte, és állapította meg összegzően, hogy „az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az ártatlanság védelme – mint alkotmányos alapelv – nem kizárólag a büntetőeljárársban érvényesül, és esetenként vizsgálendő, hogy egy joghátrány az ártatlanság védelmének alkotmányos tartalmával összefüggésben áll-e” {Indokolás [32]}.
- [41] 3. Az Alkotmánybíróság a jelen ügy kapcsán azt vizsgálta, hogy az ártatlanság védelmét sérti-e az a bírói jogértelmezés, amely jogszerűnek minősíti a hivatásos katasztrófavédelmi szervvel szolgálati jogviszonyban álló személyek jogviszonyának felmentéssel való megszüntetését olyan esetben, amelyben a felmentés a szolgálati jogviszonyban álló személyeknek a vádelhalasztásról szóló ügyészégi határozatból megismert magatartását leíró tényállási elemeken alapszik.
- [42] Az Alkotmánybíróságnak tehát arról kellett döntenie, hogy az alapul fekvő szolgálati vitákat eldöntő bírói jogértelmezés az ártatlanság védelmének alkotmányos elvével összefüggésben áll-e, és ha igen, a felelősség megállapításának kérdésével olyan szoros kapcsolata állapítható-e meg, amely azzal azonos módon indokolja az Alaptörvényben biztosított jog védelmét.
- [43] Az indítványozók büntetőjogi felelősségét büntető bíróság nem állapította meg. A vádemelés elhalasztásával az ügyészség függő helyzetet teremtett, fenntartva a vádemelés fenyegetettségét. Ilyen esetben adottak ugyan a vádemelés feltételei, de azzal szemben alternatívát ajánlanak a gyanúsítottnak, és a vádemelés elhalasztása tartamának eredményes vagy eredménytelen volta dönti el, hogy az eljárás megszüntetésre kerül, vagy vádemeléssel folytatódik.
- [44] A katasztrófavédelmi szervet a szolgálati jogviszony felmentéssel való megszüntetésében, illetve az eljáró bíróságokat a szolgálati vita eldöntésében a vádemelés elhalasztása, annak időtartama, vagyis a büntetőjogi felelősség megállapításának folyamata nem befolyásolta.
- [45] A nem kifogástalan életvitel Hszt. 37/B. § (3) bekezdés c) pontja szerinti esete és annak alkalmazása a büntetőjogi felelősség megállapításával nincs közvetlen összefüggésben, hiszen nem a bűnösséghez kapcsolódó büntetőjogi fogalom. A nem kifogástalan életvitel Hszt. 37/B. § (3) bekezdés c) pontja szerinti megállapítása független a vádelhalasztás kimenetelétől is, hiszen az eljárás esetleges megszüntetése nem eredményezi az érintett életvitele kifogástalannak minősülését.
- [46] A Kúria a büntetőjogi felelősség kérdését nem érintette, kizárólag a szolgálati jogvitát döntötte el. A bírói jogértelmezés keretében az indítványozók mint szolgálati jogviszonyban állók magatartását és a felmentések jogszerűségét vizsgálta. A felmentéseket azért minősítette jogszerűnek, mert a katasztrófavédelmi szerv nem a büntetőjogi felelősség kérdésében döntött a vádelhalasztásról szóló ügyészégi határozat alapján, hanem az indítványozóknak a számára abból megismert magatartástánúsítása és cselekménye adta alapját a nem kifogástalan életvitel megállapításához.
- [47] Az Alkotmánybíróság a fentiek alapján jelen ügyben azt állapította meg, hogy a bírói jogértelmezés a büntetőjogi felelősség megállapításával, és ezáltal az ártatlanság védelmének elvével nincs szoros, közvetlen összefüggésben. Az ártatlanság védelmének érvényesülését ebből kifolyólag nem sértette a vizsgált bírói jogértelmezés. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt ennek következtében az Alaptörvény XXVIII. cikkének (2) bekezdésében foglalt ártatlanság védelme vonatkozásában elutasította.

Budapest, 2018. június 11.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/616/2018.

